

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ БІЛІНГВАЛЬНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 073 «МЕНЕДЖМЕНТ»

Вінницький національний технічний університет

У статті проаналізовано особливості розвитку білінгвального навчання в Україні. Визначено перспективи запровадження білінгварного навчання в вищих навчальних закладах України. Визначено важливість двомовного навчання для студентів-менеджерів.

Ключові слова: білінгвальна освіта, білінгвальне навчання, моделі білінгвального навчання.

PERSPECTIVES FOR THE IMPLEMENTATION OF BILINGUAL EDUCATION AT TRAINING OF SPECIALISTS 073 "MANAGEMENT"

The article analyzes the peculiarities of the development of bilingual education in Ukraine. The prospects of introduction of bilingual education in higher educational institutions of Ukraine are determined. The importance of bilingual education for students-managers is determined.

Key words: bilingual education, bilingual studies, bilingual education models.

Актуальність дослідження пов'язана із тим, що у сучасному світі виникає потреба міжкультурної комунікації, тобто жодна держава не спроможна існувати незалежно, спираючись лише на власний потенціал. Інтеграційні процеси зумовлюють необхідність вивчення однієї або ж декілька іноземних мов. Відповідно, кількість людей, які володіють двома та більше мовами, поступово зростає, що обумовлює необхідність запровадження ефективних способів вивчення іноземних мов. Досвід багатьох країн показує, що цьому найкраще сприяє білінгвальна освіта.

Вітчизняні та зарубіжні дослідники вивчали питання білінгвальної освіти, розглядаючи різні аспекти двомовного навчання, проводили їх аналіз та вносили свої ідеї щодо впровадження в навчальних закладах. Так, науковцями були досліджені: культурний (Ю. Сорокін, В. Сафонова, Б. Мітчел, Дж. Бенкс, С. Діккер), історичний (С. Діккер, С.-М. Гуадалупе, К. Скмід, Дж. Гонзалез), соціальний (Дж. Каммінс, С. Діккер, Дж. Гонзалез, І. Х. Мусін), науковий (Б. Мітчел, Дж. Гонзалез, К. Бейкер, О. Гарсія), психологічний (К. Скмід), політичний (Дж. Гонзалез, С. Гуадалупе), методичний (Дж. Гонзалез, М. Фреда), лінгвістичний (Дж. Гонзалез, С. Діккер) та ін. аспекти двомовного навчання [1–3] та багато інших.

В педагогічній літературі під білінгвальною освітою розуміють освіту, в процесі якої використовують дві мови – рідну та іноземну. Форми використання при білінгвальному навчанні можуть використовуватись різні – вербальна, письмова, візуальна, аудіо та інші), а також види дидактичних матеріалів та їхня мова не регламентується, але їхній рівень має відповідати середній мовній компетенції референтної групи [1]. Крім того, під цією освітою розуміють різноманіття моделей та програм, об'єднаних єдиним принципом: в якості засобу навчання вживаються дві мови.

Зразковим для України є досвід американців в застосуванні двомовного навчання в освітніх закладах, бо США – це демократична, багатонаціональна держава з великим досвідом впровадження різних форм білінгвальної освіти протягом значного періоду часу. Розвиток двомовного навчання в США пов'язаний із розвитком системи освіти в країні і особливостей історичного розвитку. Білінгвальна освіта в США побудована на принципах демократичності, рівності, солідарності, мультикультурності, свободи вибору, гуманізації освіти, дотриманні міжпредметних зв'язків.

Також для України цікавим є досвід багатомовного Люксембургу, де в шкільній системі застосовують трілінгвальний дидактичний компонент, що передбачає поетапне введення у дошкільному та шкільному віці люксембурзької мови (розмовний варіант німецької), німецької мови з використанням її як засобу навчання і далі – французької мови, яка стає засобом вивчення інших предметів [2]. Тому досвід таких розвинених країн, наприклад, як США, Люксембургу та ін.. можна

ефективно використати при підготовці студентів по спеціальності 073 «Менеджмент» в Вінницькому національному технічному університеті.

Додатково варто відмітити, що Україна є багатонаціональною країною, в якій відбуваються інтегральні процеси до світового та зокрема до європейського простору, білінгвальна освіта може стати для неї вагомим засобом міжкультурного спілкування і забезпечення прав і свобод меншин. Тому в тезі варто розглянути основні проблеми впровадження двомовного навчання в Україні: не реформованість мовної політики, недостатнє розуміння вищими навчальними закладами України цілей та перспектив впровадження білінгвальної освіти, відсутність спеціалізованих підручників іноземною мовою, недостатня кількість кваліфікованих педагогів, які здатні вести спеціалізовані предмети на іноземній мові, недостатній базовий рівень іноземної мови в студентів.

Двомовне навчання характерне для небагатьох ВНЗ України, які впроваджують його лише коли:

існує термінова необхідність, наприклад у ВНЗ навчається великий відсоток іноземних студентів, для них створюються окремі білінгвальні групи у яких навчання ведеться їх рідною мовою та українською та ВНЗ має високі внутрішні стандарти підготовки спеціалістів певних галузей.

Білінгвальна освіта в Україні завдяки обміркованому та фундаментальному підході до впровадження може стати могутнім інструментом у підготовці висококваліфікованих фахівців різних спеціальностей, які будуть конкурентоспроможними як в Україні, так і закордоном [3]. Це навчання є досить могутнім засобом підготовки майбутніх професійних кадрів. Саме це має бути концептуальною основою в системі підготовки студентів по спеціальності 073 «Менеджменту», зокрема в Вінницькому національному технічному університеті (ВНТУ).

Із його допомогою студенти ВНТУ не лише будуть мати високу професійну компетентність, а й зможуть розширити свій кругозір та навчитись мистецтву аналізу [4–5]. Навчання двома мовами забезпечує якісний стрибок у культурному та інтелектуальному розвитку студентів, які накопичуючи культурний та мовний досвід зможуть успішно адаптуватись до інших культур і соціальному оточенню. Також таке навчання сприяє розвитку комунікаційних здібностей, робить студента більш мобільним, гнучким та більш пристосованим до труднощів в багатогранному світі. Білінгвальна освіта посилює відповідність студентів сучасним потребам ринку праці України.

Висновки. Таким чином, враховуючи те, що діловий світ давно вже перестав бути обмеженим територією однієї країни, сучасний менеджер повинен знати мови для того, щоб впевнено почувати себе при веденні переговорів з іноземними партнерами, у разі укладання угод, підписання договорів та у неформальній бесіді з колегами по бізнесу. Тому при підготовці студентів по спеціальності 073 «Менеджмент» у Вінницькому національному технічному університеті варто запроваджувати в освітньому процесі принципи таким білінгвального навчання, що, на нашу думку, може стати резервом підвищення якості підготовки менеджерів та розвитку менеджменту та бізнесу в Україні. Крім того, варто узагальнити, що білінгвальне навчання менеджерів – це необхідна складова сучасної системи навчання у ВНЗ України, яка потребує детально вивчення і подальшої розробки з наукової та методичної точки зору. Варіантом її впровадження у навчальний процес у Вінницькому національному університеті може бути організація вивчення спеціальних мовних курсів. Білінгвальне навчання дасть змогу випускникам навчальних закладів стати провідними фахівцями в галузі економіки, вимоги якої передбачають вільне володіння однією або декількома іноземними мовами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Зозуля І. Є. Білінгвальне навчання в контексті сучасних інтеграційних концепцій освіти / І. Є. Зозуля. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/17677/2186.pdf?sequence=3>.

2. Ковальчук А. О. Із досвіду викладання білінгвальних дисциплін майбутнім магістрам у провінційному ВНЗ / А. О. Ковальчук // Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки. Наукові дослідження. Досвід. Пошуки. – 2010. – Вип.16. – С. 108-114

3. Бондарчук Т. Особливості розвитку білінгвальної освіти у сучасній українській школі. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pedagogy.lnu.edu.ua/departments/pedagogika/periodic/pedos3t/tom1/49_bodnarchuk.pdf.

4. Заюков І. В. Особенности применения дистанционных курсов для студентов экономистов /

И. В. Заюков, А. В. Кобылянский. Электронное обучение в непрерывном образовании: сборник научных трудов. – Ульяновск. : УлГТУ, 2015. – С. 268–272.

5. Заюков І. В. Інноваційні методики навчання в підготовці фахівців у вищих навчальних закладах України / І. В. Заюков, І. В. Віштак // Матеріали ІІ МНПК «Інноваційні технології в процесі підготовки фахівців» (28–29 березня 2017 р.). – ВНТУ. – 2017. – С. 10–13.

Сікорська Лілія Володимирівна – студентка групи Моп–14б, Факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця. E-mail: sikorska.liliya@gmail.com

Науковий керівник: Заюков Іван Вікторович – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри безпеки життєдіяльності та педагогіки безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця. E-mail: Zivan@i.ua.

Sikorska Liliia V., student of the group Mop-14b, Faculty of management and information security, Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa. E-mail: sikorska.liliya@gmail.com

Supervisor: Zayukov Ivan V., Cand. Sc. (Econ.), Assistant Professor, Assistant Professor of Department of Health and Safety Studies, Vinnitsa National Technical University, Vinnytsia, E-mail: Zivan@i.ua.